

Zeszyty Naukowe Wydziału Ekonomii i Finansów
Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego
im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu
Studia Ekonomiczne, Prawne i Administracyjne
Zeszyt 3 (2022)
DOI <https://doi.org/10.24136/sepia.2022.012>

Sylvia Daszyńska¹, Magdalena Sobczak², Aleksandra Śliwińska³

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE W POLSCE W LATACH 2010-2020

Streszczenie

Celem artykułu jest analiza poziomu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w polskiej gospodarce.

Artykuł dotyczy zagadnień związanych z pojęciem, istotą i rolą bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz występujących dwóch rodzajach tych inwestycji: greenfield i brownfield.

Dokonując analizy statystycznej omówiono ogólną wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce w latach 2010-2020 wraz z ich podziałem na poszczególne sektory gospodarki. Przedstawiono także wpływ BIZ na gospodarkę Polski.

Słowa kluczowe: bezpośrednie inwestycje zagraniczne, kapitał zagraniczny, greenfield, brownfield.

WSTĘP

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ), dzięki liberalizacji przepływów kapitałowych połączonej z rozwojem technologii teleinformatycznych, są jednym z najbardziej dynamicznych elementów współczesnej gospodarki światowej.

Uznaje się je też za najbardziej zaawansowany sposób wejścia na rynki obce, ponieważ decyzja o ich podjęciu wynika z chęci uzyskania trwałego wpływu na funkcjonowanie przedsiębiorstwa w innym kraju.

¹ Studentka II roku studiów I stopnia, Kierunek: Ekonomia, Wydział Ekonomii i Finansów, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu..

² Studentka II roku studiów I stopnia, Kierunek: Ekonomia, Wydział Ekonomii i Finansów, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu..

³ Studentka II roku studiów I stopnia, Kierunek: Ekonomia, Wydział Ekonomii i Finansów, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu..

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne to forma przepływów międzynarodowych w gospodarce światowej, która zasługuje na szczególną uwagę ze względu na⁴:

- wysoką dynamikę wzrostu przepływów na świecie, zarówno inwestycji wpływających, jak i napływających,
- zróżnicowanie geograficzne przepływów,
- cechy specyficzne tych przepływów, związane z niejednoznacznym wpływem na gospodarkę zarówno kraju, z którego wypływają, jak i na gospodarkę kraju przyjmującego.

W gospodarce otwartej na inwestycje zagraniczne przepływ kapitału stanowi jeden z najważniejszych czynników wpływających na wzrost gospodarczy, który ma znaczący wpływ na sytuację finansową w kraju jak i również rozwój społeczeństwa. Przedsiębiorcy pochodzący z krajów wysoko rozwiniętych najczęściej lokują swoje inwestycje na terenie krajów średnio i słabo-rozwiniętych, tj. Polska.

Zagraniczni inwestorzy są zainteresowani nabywaniem oraz powiększaniem pozyskanych rynków zbytu oraz umacnianiem konkurencyjności swojego przedsiębiorstwa na rynku. Ich celem jest chęć zwiększenia zysków z prowadzonej działalności.

Celem artykułu jest analiza poziomu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w polskiej gospodarce.

Teoretyczna część artykułu przedstawia istotę przepływu kapitału oraz jego rodzaje. Natomiast część empiryczna zawiera analizę napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski. Dokonano także analizy bezpośrednich inwestycji zagranicznych z podziałem na sektory gospodarcze.

1. POJĘCIE, ISTOTA I RODZAJE BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH

1.1. Pojęcie i istota bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Na przestrzeni ostatnich lat autorzy publikacji dotyczących BIZ stworzyli wiele definicji tego pojęcia. Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne jest to specyficzny rodzaj inwestycji polegający na międzynarodowym transferze kapitału, w celu utworzenia w innej gospodarce filii zagranicznej i sprawowania nad nią kontroli⁵.

Również BIZ można zdefiniować jako formę długoterminowej lokaty kapitału za granicą, która polega na stworzeniu w innym kraju nowego przedsiębiorstwa

⁴ W. Zysk, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne – próba interpretacji zjawiska na gruncie teoretycznym*, Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie Nr 601/ 2002.

⁵ P. Krugman, M. Obstfeld, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, wyd. PWN, Warszawa 1997, s. 124.

lub też przejściu takiej liczby akcji przedsiębiorstwa zagranicznego, która pozwoli na jego kontrolę⁶.

Niektórzy jednak uważają, że BIZ to po prostu lokata kapitału w przedsiębiorstwie zagranicznym, którego głównym powodem jest maksymalizacja zysku i osiągnięcie innych wymiernych korzyści⁷.

BIZ zostało zdefiniowane przez międzynarodowe instytucje i zgodnie z definicją Międzynarodowego Funduszu Walutowego to „rodzaj transgranicznych inwestycji rezydentów jednego kraju mających na celu kontrolę oraz znaczny stopień wpływu na zarządzanie przedsiębiorstwem znajdującym się na terenie innego kraju”⁸.

Uniwersalną definicję opracowała Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Uważa się, że inwestycje zagraniczną stanowi działalność gospodarcza, w której to inwestor zagraniczny pozyskuje bądź posiada minimalnie 10% akcji firmy bądź 10% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy. Według OECD umożliwia to inwestorowi zarządzanie działalnością gospodarczą.

Wszystkie definicje łączy istotny aspekt dla BIZ, a mianowicie ich długookresowy charakter w porównaniu do inwestycji portfelowych. Do tego funkcjonowanie gospodarki światowej odbywa się pod wpływem wielkich korporacji, które przyczyniają się do umiędzynaradawiania wszystkich sfer życia⁹.

BIZ są najbardziej pożądanym przez wszystkie kraje rodzajem inwestycji. Stwarzają one m.in. nowe miejsca pracy i przyczyniają się do rozwoju gospodarczego kraju gospodarza. Są one bardzo ważnym elementem międzynarodowego ruchu kapitału.

1.2. Rodzaje bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Inwestor decydując się na dokonanie bezpośredniej inwestycji zagranicznej ma do wyboru dwie formy zaangażowania inwestycyjnego. Może rozpocząć nowy biznes zagraniczny od podstaw, a więc dokonać inwestycji typu greenfield lub przejąć istniejący biznes, znany jako inwestycja typu brownfieldi zrestrukturyzować lub kontynuować swoją działalność bez wprowadzania zmian.¹⁰

⁶ J. Pach, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w świetle bezpieczeństwa ekonomicznego na przykładzie Polski w latach dziewięćdziesiątych XX wieku*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków 2001, s. 25.

⁷ M. Guzek, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Zarys teorii i polityki handlowej*, Wydawnictwo PWE, Warszawa 2006, s. 114.

⁸ *Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Balance of Payments and International Investment Position Manual, International Monetary Fund, 2009 Washington D.C.*

⁹ W. Karaszewski, *Największe korporacje transnarodowe świata i ich wpływ na wzrost gospodarczy* [w:], M. Haffer, W. Karaszewski (red.), *Czynniki wzrostu gospodarczego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń. 2004, s. 399.

¹⁰ A. Przerzywacz, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce w latach 2004-2011*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2012, s. 8.

Inwestycje pochodzące za granicą mogą również przybrać postać joint venture, które jest inwestycją prowadzoną wspólnie przez partnerów z różnych państw. Powinno być utworzone w państwie jednego z partnerów¹¹. Można go podzielić na dwa rodzaje, udziałowy oraz kontraktowy. Pierwszy charakteryzuje się lokowaniem środków w nowo powstałej spółce zgodnie z prawem. Drugi rodzaj określa współpracę bez konieczności łączenia kapitału i tworzenia wspólnot.

Tab. 1. Formy bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Forma inwestycji	Charakterystyka
Greenfield (w tym joint ventures)	występują w przypadku relatywnie mniejszych przedsięwzięć i polegają na budowie przedsiębiorstwa od podstaw, włączając w to przyłączenie do istniejącej infrastruktury. Inwestycje te są wysoko cenione przez kraj goszczący, następuje bowiem wtedy powiększenie potencjału produkcyjnego lub usługowego kraju goszczącego ¹²
Przejęcia i fuzje w tym: - brownfield	Oznaczają objęcie całości lub części udziałów w podmiotach już istniejących. Ich celem jest modernizacja i przekształcenie nabywanego przedsiębiorstwa w konkurencyjną jednostkę przez rozbudowę, wymianę urządzeń i technologii, a często także zasobów ludzkich i asortymentu produktów. ¹³

Źródło: Opracowanie własne

Ponadto ze względu na strategię działania inwestorów w krajach goszczących wyróżnia się inwestycje bezpośrednie:

- horyzontalne (poziome) – prowadzenie na rynku zagranicznym takiej samej działalności jak w kraju macierzystym (możliwe zróżnicowanie asortymentowe),
- wertykalne (pionowe) – firma macierzysta przejmuje ogniwo łańcucha wartości zlokalizowane za granicą, przy czym rozróżnia się inwestycje wertykalne wstecz (backward vertical) lub inwestycje wertykalne w przód (forward vertical),
- konglomeratowe – połączenie BIZ o charakterze wertykalnym i horyzontalnym¹⁴.

¹¹ J. Bednarz, E. Gostomski, *Działalność małych i średnich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych*, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2009, s. 66.

¹² R. Oczkowska, *Międzynarodowa ekspansja przedsiębiorstw w warunkach globalizacji*, Difin, Warszawa 2013, s. 218.

¹³ J. Świerkocki (red.), *Rola bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kształtowaniu aktualnego i przyszłego profilu gospodarczego województwa łódzkiego*, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź 2011, s. 15.

¹⁴ K. Puchalska, A. Barwińska-Małajowicz, *Międzynarodowe przepływy kapitału i siły roboczej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2010, s. 16.

2. ROLA KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W POLSKIEJ GOSPODARCE

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w zależności od wielkości oraz od struktury gospodarki mogą oddziaływać na różne zmienne makroekonomiczne. Kraje przyjmujące kapitał doświadczają zarówno pozytywnych, jak i negatywnych skutków z przyjmowania BIZ. Przez ostatnie lata pozyskany kapitał zagraniczny w postaci BIZ był istotnym czynnikiem wspierającym wzrost gospodarczy i przemiany strukturalne w Polsce.

W rezultacie bezpośrednio inwestycje zagraniczne przyczyniły się do popraw produktywności zasobów krajowych, wspierały rozwój technologii oraz zwiększyły innowacyjność gospodarki.

Ważną rolą BIZ w gospodarce Polski jest uzupełnianie niedoborów kapitału wynikających z niskich oszczędności krajowych. Oznacza to, że inwestycje bezpośrednio umożliwiają wysoki rozwój inwestycji w kraju przy niskim poziomie oszczędności.

Jest to dość ważne z punktu widzenia utrzymania wysokiego tempa rozwoju gospodarczego przy niedoborze oszczędności prywatnych i przedsiębiorstw w Polsce, co nie stwarza obecnie warunków do wzrostu inwestycji przy aktualnym poziomie PKB.

Szczególne znaczenie dla gospodarki mają innowacje, które można stymulować poprzez transfer technologii. Dzięki nim kraje uzyskują wysoką konkurencyjność, zwiększają wydajność pracy lub doskonałą produkty i usługi poprzez wprowadzenie istotnych zmian w produkcji. Zakup nowych maszyn oraz zatrudnianie specjalistów, pracujących nad unowocześnianiem produkcji, podnoszeniem wydajności pracy a także szkolących nowych pracowników na różnych szczeblach, przyczynia się do podjęcia nowej produkcji.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne mogą oddziaływać na zatrudnienie w kraju przyjmującym, wywierając wpływ na jego wzrost, poprzez determinację wydajności pracy i stymulowanie wzrostu płac. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne mogą oddziaływać na zatrudnienie wywierając wpływ na jego wzrost, poprzez determinację wydajności pracy i stymulowanie wzrostu płac. Wpływ BIZ na te wartości zależy od rodzaju dokonanej inwestycji. Inwestycje kapitałochłonne, takie jak np. inwestycje w sektorze technologicznym, wymagają głównie nakładów kapitałowych, więc ich wpływ na wyżej wymienione czynniki nie jest znaczący i sprowadza się do zespół wyspecjalizowanych profesjonalistów. Miejsca pracy powstają natomiast w przypadku inwestycji pracochłonnych, gdzie na dużą skalę tworzone są etaty dla mniej wykwalifikowanej siły roboczej.

Nie bez znaczenia pozostaje wpływ BIZ na powstawanie miejsc pracy w branżach powiązanych, takich jak np. transport, półprodukty, zaopatrzenie w surowce, czy też usługi dodatkowe.

Napływ kapitału zagranicznego do Polski niesie ze sobą również negatywne skutki. Jednym z nich współczesna kolonizacja charakteryzująca się dominacją technologiczną, przemysłową i ekonomiczną krajów rozwiniętych. Problemem

jest również kwestia drenażu rynku krajowego w celu pozyskania technologii lub rozwiązań gotowych do zastosowania w innych zagranicznych oddziałach¹⁵.

Kolejnym zagrożeniem dla Polski z napływem BIZ jest ich niestabilny charakter. Decyzje o rozwoju BIZ podejmują kierujące się własną polityką i globalnym interesem korporacje transnarodowe, które w ramach konieczności (np. w trakcie kryzysu gospodarczego) zmniejszają nakłady inwestycyjne w danym kraju (np. redukcja zatrudnienia, zamknięcie oddziału). Takie działania mogą prowadzić do ograniczenia suwerenności działań makroekonomicznych lub do dominacji kapitału zagranicznego w niektórych branżach. Przykładem może być sektor bankowy w Polsce, który w większości jest w rękach kapitału zagranicznego¹⁶.

Inne niebezpieczeństwo, płynące z agresywnej polityki korporacji międzynarodowych, to zakup podmiotów krajowych w celu przejęcia części rynku. Wynikiem fuzji i przejęć jest zastąpienie krajowych produktów przez produkty zagraniczne.

Podmioty z kapitałem zagranicznym unikają płacenia podatków w kraju goszczącym. Wynika to z założenia spółek specjalnego przeznaczenia, które biorą udział w transferach kapitałowych w ramach holdingu. Szczególną cechą tych podmiotów jest brak działalności operacyjnej i zatrudnienia. W rozliczeniach międzynarodowych kapitał przesyłany pomiędzy przedsiębiorstwami nazywany jest kapitałem w tranzycie. Trudno jest go wprowadzić do statystyk, ponieważ jest to tylko zapis księgowy, często zapisywany z opóźnieniem. Zapisy te nie skutkują realnym kapitałem, ale pozwalają na wirtualną obniżkę stawki w Polsce.

3. WIELKOŚĆ I STRUKTURA NAPŁYWU BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI W POLSCE

Polska od dawna cieszy się dużym zainteresowaniem inwestorów zagranicznych, jako ośrodek działalności produkcyjnej, dystrybucyjnej, logistycznej i usługowej. Nasz kraj, który zajmuje dominującą pozycję w Europie środkowo-wschodniej, przyciąga kapitał zagraniczny, oferując swój potencjał stanowiący m.in.: centralne położenie na kontynencie europejskim, a także duży i chłonny rynek stworzony przez 38-milionową populację. Niewątpliwą zaletą polskiego rynku jest pozytywna ocena otoczenia biznesu oraz wzrost gospodarczego, które wyróżniają nasz kraj od czasu transformacji gospodarczej.

Wejście inwestycji zagranicznych do Polski stymuluje wzrost gospodarczy, tworzy nowe miejsca pracy, przyspiesza modernizację struktury gospodarczej, poprawia konkurencyjność produkcji, zwiększa eksport, przyczynia się do wdrażania nowego i nowoczesnego zarządzania i organizacji produkcji. Jednak te pozytywne efekty napływu inwestycji zagranicznych dotyczą tylko niewielkiej części polskiej gospodarki.

¹⁵ J. Misala, *Współczesne teorie wymiany międzynarodowej i zagranicznej polityki ekonomicznej*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2001.

¹⁶ B. Ptaszyńska, *Inwestycje zagraniczne czynnikiem wzrostu gospodarczego w Polsce*, Wiadomości Statystyczne Nr 2/2015, s. 28.

Całkowita wartość zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce wykazuje wahania, co zaprezentowano w tabeli 2.

Tab. 2. Wartość napływu biz do Polski w latach 2010-2020

ROK	OGÓLEM NAPŁYW KAPITAŁU (w mln PLN)
2010	41 835,6
2011	61 104,0
2012	19 734,9
2013	8 641,2
2014	45 011,3
2015	57 563,4
2016	61 862,8
2017	34 665,3
2018	57 774,0
2019	51 870,6
2020	53 938,9

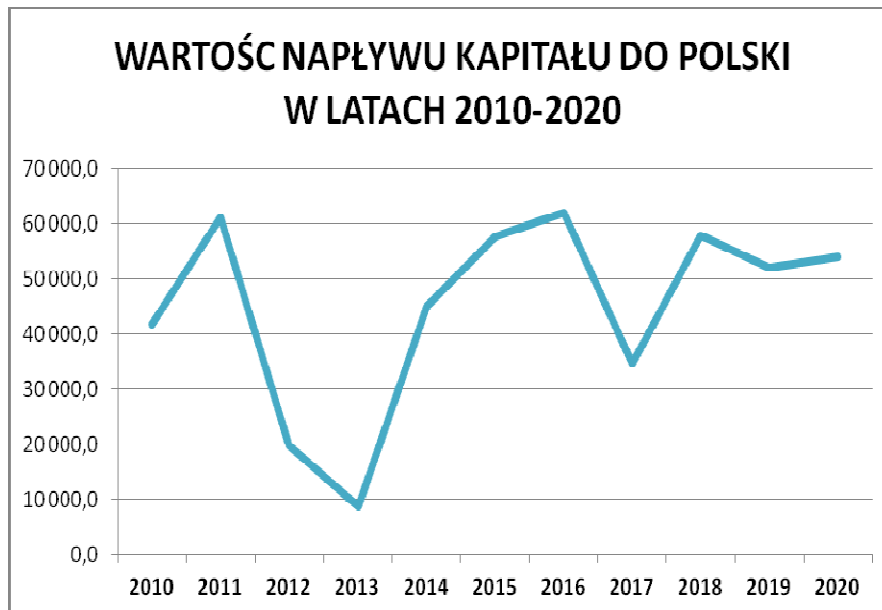
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP, Zagraniczne Inwestycje Bezpośrednie w Polsce, <https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/publikacje/zib/zib.html>

Według danych Narodowego Banku Polskiego najwyższy napływ inwestycji bezpośrednich w badanym okresie odnotowano w roku 2016 i wyniósł on 61 862,8 milionów złotych. Natomiast najniższy napływ kapitału zagranicznego nastąpił w roku 2013, który wyniósł jedynie 8 641,2 milionów złotych.

W roku 2011, w porównaniu z rokiem poprzednim napływ kapitału do Polski wzrósł o 46%. W kolejnych dwóch latach nastąpił gwałtowny spadek inwestycji łącznie aż o ponad 52 miliony złotych. Przyczynami tego zjawiska była m.in.: likwidacja podmiotów specjalnego przeznaczenia i wycofanie kapitału w tranzycie, sprzedaż udziałów kapitałowych w sektorze bankowym zagranicznym inwestorom portfelowym, ograniczenie działalności przez niektóre holdingi finansowe i wycofanie udziałów kapitałowych zagranicznych inwestorów.

Od roku 2013 do roku 2016 odnotowano wzrost zagranicznych inwestycji bezpośrednich. Porównując rok 2016 do roku 2013 wielkość inwestycji zagranicznych w Polsce wzrosła 7-krotnie. Było to spowodowane głównie reinwestycjami oraz zwiększeniem wartości inwestycji w akcje i inne udziały kapitałowe.

W roku 2017 w porównaniu do roku 2016 nastąpił kolejny spadek napływu kapitału do Polski o 44%, z kolei w 2018 r. odnotowano jego wzrost o 67%. Od roku 2018 do 2020 wielkość bezpośrednich inwestycji zagranicznych utrzymywała się na poziomie powyżej 50 mln. zł.

Rys. 1. Wartość napływu kapitału do Polski w latach 2010-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP, Zagraniczne Inwestycje Bezpośrednie w Polsce, <https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/publikacje/zib/zib.html>

Raporty opracowywane przez NBP, oprócz ogólnych informacji na temat wartości BIZ podejmowanych w Polsce, dostarczają także danych o tym, jak wiele kapitału zagranicznego napływa co roku do poszczególnych sektorów polskiej gospodarki. Wielkości te zostały przedstawione w tabeli 3.

Tab. 3. Napływ BIZ do Polski w 2020 roku z podziałem na rodzaj działalności gospodarczej

OPIS	OGÓŁEM NAPŁYW KAPITAŁU
Usługi (łącznie)	40000,6
Przetwórstwo przemysłowe	12913,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9375,8
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9152,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8338,7
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	6441,2
Transport i gospodarka magazynowa	2614,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2478,1
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1612,5
Informacja i komunikacja	1567,2
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznym	544,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	417
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	259,1
Pozostała działalność usługowa	137,6
Edukacja	31,3
Górnictwo i wydobywanie	-82,3
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	-180,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	-231,7
Budownictwo	-1604,3
Ogółem	53938,9

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP, Zagraniczne Inwestycje Bezpośrednie w Polsce, <https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/publikacje/zib/zib.html>

W roku 2020 zagraniczne firmy najchętniej lokowały swoje środki w usługach. Na rozwój szeroko pojętej działalności usługowej przeznaczono około 74% kapitału, jaki napłynął wówczas do Polski w formie BIZ. Dla sektora przemysłowego odsetek ten był ponad trzykrotnie niższy i wyniósł jedynie 24%. Na działalność profesjonalną, naukową i techniczną, działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości, działalność finansową i ubezpieczeniową oraz handel hurtowy i detaliczny a także naprawę pojazdów samochodowych i motocykli przeznaczono średnio 15,4% kapitału. Transport i gospodarka magazynowa, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych, działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, Informacja i komunikacja, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznym, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, pozostała działalność usługowa oraz edukacja stanowiły poniżej 5% zainwestowanego kapitału, natomiast pozostałe sektory wykazały ujemne saldo bezpośrednich inwestycji

zagranicznych. Przyczynił się do tego napływ netto środków, które zwiększyły kapitały własne polskich przedsiębiorstw bezpośredniego inwestowania, odpływ netto środków z tytułu spłat kredytów otrzymanych od inwestorów bezpośrednich oraz ujemne reinwestowane zyski.

Rys. 2. Napływ BIZ do Polski w 2020 roku z podziałem na rodzaj działalności gospodarczej

Legenda:

- A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
- B – Górnictwo i wydobywanie;
- C – Przetwórstwo przemysłowe;
- D35 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;
- F – Budownictwo;
- G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli;
- GTU – Usługi łączne
- H – Transport i gospodarka magazynowa;
- I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi;
- J – Informacja i komunikacja;
- K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa;
- L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;
- M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;
- N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;
- O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
- P85 – Edukacja;
- Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna;
- R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;
- S – Pozostała działalność usługowa;
- T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;
- U – Organizacje i zespoły eksterytorialne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP, Zagraniczne Inwestycje Bezpośrednie w Polsce, <https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/publikacje/zib/zib.html>

PODSUMOWANIE

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne mogą być siłą napędową zmian w wielu dziedzinach: w prywatyzacji, mobilizacji kapitału, pozyskiwaniu nowoczesnej technologii, produkcji towarów wysokiej jakości na rynek krajowy i na eksport.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne odgrywają kluczową rolę w polskiej gospodarce. Mają istotny wpływ na wzrost gospodarczy, handel zagraniczny i bilans płatniczy takiego kraju. Niosą za sobą również transfer technologii, przeobrażenia w dziedzinie telekomunikacji i zastosowania komputerów.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne i ich następstwa dla państwa przyjmującego to zagadnienie, któremu na przestrzeni ostatnich lat poświęcono wiele miejsca w światowej literaturze. Mimo braku jednoznacznych odpowiedzi, co do trwałego wpływu kapitału zagranicznego na rozwój gospodarki kraju przyjmującego oraz ekonomicznych i społecznych konsekwencji zaangażowania bezpośrednich inwestorów w środowisku lokalnym, większość autorów stoi na stanowisku, że napływ zagranicznych środków finansowych stymuluje wzrost gospodarczy, uzupełniając krajowe zasoby kapitału i tworząc dodatkowe źródło finansowania rodzimych projektów inwestycyjnych.

Rosnąca konkurencja, będąca wynikiem inwestycji realizowanych przez koncerny transnarodowe, zmusza rodzime przedsiębiorstwa do wprowadzania nowych rozwiązań techniczno-organizacyjnych oraz podejmowania prac badawczo-rozwojowych, co ostatecznie prowadzi do zwiększenia konkurencyjności całej gospodarki. Z drugiej strony, istnieje bowiem ryzyko, że zbyt duża ilość kapitału zagranicznego może ograniczyć suwerenność gospodarki kraju, a także przyczyni się do upadku wielu małych i średnich firm lokalnych, niezdolnych do nawiązania walki konkurencyjnej z koncernami międzynarodowymi.

Na podstawie przeprowadzonej analizy statystycznej można wyciągnąć następujące wnioski:

1. Całkowita wartość zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce wykazuje wahania. Największą wartość BIZ odnotowano w 2016 r. (61 862,8 mln. zł). Tak wysoka wartość BIZ spowodowana była głównie poprzez reinwestycje oraz zwiększenie wartości inwestycji w akcje i inne udziały kapitałowe.
2. W 2020 roku na rozwój działalności usługowej przeznaczono około 74% napływu kapitału zagranicznego

Reasumując należy stwierdzić, że w gospodarce rynkowej przepływ kapitału zagranicznego stanowi jeden z najważniejszych czynników wpływających na wzrost gospodarczy, który ma znaczący wpływ na sytuację finansową w kraju jak i również rozwój społeczeństwa.

BIBLIOGRAFIA

1. Bednarz J., Gostomski E., *Działalność małych i średnich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych*, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2009.
2. Główny Urząd Statystyczny, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/metadane/pkd2007> [dostęp:20.04.2022].
3. Guzek M., *Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Zarys teorii i polityki handlowej*, Wydawnictwo PWE, Warszawa, 2006.
4. Karaszewski W., *Największe korporacje transnarodowe świata i ich wpływ na wzrost gospodarczy* [w:], M. Haffer, W. Karaszewski (red.), *Czynniki wzrostu gospodarczego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń, 2004.
5. Mickiewicz T., Radosevic S, Varblane U. (red.), *The Value of Diversity: Foreign Direct Investment and Employment in Central Europe During Economic Recovery*, Working Paper 05, Brighton 2000.
6. Misala J., *Współczesne teorie wymiany międzynarodowej i zagranicznej polityki ekonomicznej*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2001.
7. Narodowy Bank Polski, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce, Warszawa 2010- 2020*, <https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/publikacje/zib/zib.html> [dostęp 20.04.2022].
8. Oczkowska, R., *Międzynarodowa ekspansja przedsiębiorstw w warunkach globalizacji*, Difin, Warszawa 2013.
9. Oziewicz E., *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w rozwoju gospodarczym krajów Azji Południowo- Wschodniej (ASEAN)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1998.
10. Pach J., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w świetle bezpieczeństwa ekonomicznego na przykładzie Polski w latach dziewięćdziesiątych XX wieku*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków 2001.
11. Przerzywacz A., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce w latach 2004- 2011*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2012.
12. Ptaszyńska B., *Inwestycje zagraniczne czynnikiem wzrostu gospodarczego w Polsce*, Wiadomości Statystyczne Nr 2/2015.
13. Świerkocki J (red.), *Rola bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kształtowaniu aktualnego i przyszłego profilu gospodarczego województwa łódzkiego*, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź 2011.

FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN POLAND 2010-2020

Abstract

The purpose of the article is to analyze the level of foreign direct investment in the Polish economy.

The article deals with issues related to the concept, essence and role of foreign direct investments and the two types of these investments occurring: greenfield and brownfield.

Performing a statistical analysis, the overall value of foreign direct investment in Poland in 2010-2020 is discussed, along with its division into different sectors of the economy. The impact of FDI on the Polish economy is also presented.

Keywords: foreign direct investment, foreign capital, greenfield, brownfield.